

Richard Rychtarech

TENKÁ HRANICA

TENKÁ
HRANICA

RICHARD RYCHTARECH

TENKÁ
HRANICA

slovar

Rukopis tohto diela vznikol
s finančnou podporou Literárneho fondu.

Copyright © Richard Rychtarech 2020
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020

ISBN 978-80-556-4842-2

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného, alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ZA GÁTROM

Stosedmička, nástupná cela pre odsúdených, slúžila ako studená sprcha pre nováčikov. Bleskové uvedomenie si, že cépézetka a väzba pre obvinených sa skončila a ide do tuhého. Špagát ležal na spodnej posteli a okolo, v jednej dlhej úzkej miestnosti, sa mrvilo tridsať muklov. Preňho to nebolo ťažké. Pre zmätené decko, čo stálo s posteľnou bielizňou a s plnou igelitovou taškou v rukách roztrasené vo dverách, to ale ťažké bude. Dvere skenovalo dvadsaťdeväť párov očí. Kanibali slintali. Najmä ten hniliak bravčový Jano. Špagát si po tisíci raz pomyslel, že by toho slizkého cigánskeho tučniaka najradšej zabil. V lágri sedel desaťročia, bol kráľom celý! Vytvoril si okolo seba komando kanibalov. Mali svoj brloh, svoju uličku posteľí. Práve v tej bola „náhodou“ jedna voľná. Špagát to už videl veľakrát.

Jano pokynul mladému. „Tu máš lehno,“ tľapol na smradlavý matrac. „Usteľ si.“

Nováčik s odporom vošiel do uličky a odložil si tašku s nákupom na zem. Jano ju zdrazil a vyhlásil: „Ty si usteľ a ja ťa zatiaľ vybalím!“

„Nevybalíš! Nechaj to tak!“ naštvál sa mladý. Odrazu pri ňom stáli piati chlapi s napriahnutými päťami.

Túto časť Špagát neznášal. Sopliakovi tiekli slzy a pozeral, ako Jano vyberá z tašky nákup a rozdeľuje ho. Tabak, kávu, salámu, syry, paštéty, napolitánky, čipsy, kolu, žuvačky. Mladý bol sprostý. Len idiot vybrakuje bufet, keď nevie, kde a ku komu ho dajú. Kanibalom žiarili oči. Taký úlovok nečakali. Zobrali mu všetko, okrem pohára horčice, tú Jano otvoril a na-

pľul do nej. Mali svoje metódy, ako nováčikov zlomiť. Sopliak si ľahol na pričnu a otočil sa tvárou k stene. Určite rumázgal do vankúša. Špagát usúdil, že to nedopadlo až tak zle, no aj tak z uličky nespúšťal zrak. Po štvrtíhodine sa jeden z kanibalov vybral s ukoristenou kávou za stenu do kuchynky. Vrátil sa s tromi pariacimi hrnčekmi. Hnedý podal Janovi, modrý si nechal pre seba a plechovým štuchol ležiaceho mladša do chrbta.

„Na! Tu máš kávu, gadžo, keď už si ju doniesol.“

Sopliak sa otočil. Vtedy sa Špagát rozhodol. Aj tak je tu už tri týždne. Dávno mal byť v trvalej, menšej cele. Keď naňho zabudli, tak sa pripomenie. Zdvihol sa a rázne vkročil do kanibalského brlohu.

„Nepi to!“

„Hej, kretén, nemontuj sa!“

Špagát už bol dlhšie napnutý z nervov, čo v ňom kypeli, len to nedával najavo. Teraz zlosť, ktorá sa v ňom mesiace hromadila, prebublala von. Celú ju vložil do tej rany. Takú rapavému ryšavému kanibalovi pritankoval, že ho vyhodilo z peľasti posteľe, prevrátil plechový nočný stolík a bezzubou papuľou zoral betónovú podlahu. Ešte v tej sekunde sa Špagát presunul k spojeným posteliám, ktoré si uzurpoval pre seba bravčový Jano. Oblapil mu šiju rukou, druhou si chytil zápästie a touto obručou si pritiahol jeho ksicht k svojmu.

„Analfabet! Zmrd áreštový, mutant, ritojeb! Ty ma pekne series!“

„Drbe ti? Zabijeme ťa!“

Svaly a žily mu na hrdle vytvorili uzol. „Ja ťa zabijem, ty rôsol slizký,“ zasyčal Špagát a dal mu svoju povestnú hlavičku, ktorej sa bála celá Bratislava. Keď trénovali v meste pouličný boj, preliačoval ňou ríny na budovách. Oboch ich zaliala krv. Janova. Mal rozmliaždený nos a zrejme zamdlel. Špagát si utrel tvár do jeho rukáva a vyšiel z uličky.

Kanibali sa pomaly spamätali a začali sa zoskupovať okolo neho. Nebál sa. Takýchto situácií už zažil.

„Len poďte, buzeranti!“ zhúkol.

„Ticho,“ zasyčali. Videl ten nôž. Vyskočil a z otočky dal chlapíkovi kopačku. Na chodbe bolo počuť rýchle kroky. Otvorila sa bufetka.

„Pán dozorca, majú nôž!“ zareval.

„Boha jeho, a zas v mojej službe! Ja sa na to vyseriem! Neviete sa kántriť potichu, mukli prašiví?“

Otvorili sa dvere a v nich stál strážmajster a dvaja bachari.

„Čo sa to tu deje?“

„Mladému dali kávu s diazepamami. Nikoho nebaví počúvať, ako chrochtajú na hajzli a dávajú ho tam v bezvedomí do riti. Úchyláci! Tak som sa ho zastal a vyleteli po mne. Tamten škuľavec má v rukáve kudlu.“

„Zoberte tú šálku aj ich oboch!“

*

„Viete, Miro, nikdy neviete, ako by ste sa vy spustili a zdegenerovali, keby ste vyrastali v chatrči s dvanástimi príbuznými, bez elektriny a vody. Veď pre nich to tu je ako luxusný hotelový rezort. Výhra v lotérii!“

Špagát neveriacky zdvihol zrak z kúska šlachovitého žilnatého mäsa v zle umyтом akadečku, prešiel očami cez zelenú posteľ s preliačeným matracom, zasranom od slín, krvi a semena milióna muklov, krivý železný stolík a krémové olúpané steny. Očný balet zakončil na spoluväzňovi, opátovi Félixovi, ktorý slová vypustil z úst.

„Takže rezort, hovoríte?“ V očiach sa mu zračil taký úžas a pobúrenie, až sa jeho spoločník neudržateľne rozosmial.

„Viem, znie to divne v tomto hoteli, ale videl som tu ľudí, ktorých učili splachovať a ktorí sa nevedeli podpísať. Čo od nich čakáte? Že budú recitovať Shakespeara?“

„To je ale ich vec!“

Opát Félix pokrčil plecami. „Boh rozdáva karty kadejako. My nerozumieme jeho plánom a cestám. Nesúď blížneho svojho, hovorí sa v Písme.“

„U nás v Petržalke sa hovorí, že oko za oko a zub k tomu.“

„Veľmi vás bili?“

„To ste zle pochopili. Nie oni mňa. Ja som ich rozkopal, že sa rozpáchli ako svorka potkanov, keď im v hniezde vybuchne granát.“

„Sa nezdáte!“

Špagát pokrčil plecami. Bol rád, že je tu. B 304 bola jedna z ôsmich trojlôžkových ciel na oddiele 3 B. Cez deň sa tam mohli väzni voľne pohybovať. Bola tu kuchynka, športová miestnosť či kultúrka. Oproti nástupnej cele stosedem, kde odsúdení hromadne čakali na psychotesty a na následné zaradenie, to tu bol naozaj takmer hotel. Báľ sa, že ho po útoku na kanibalov zavrú do diery na samotku a ešte mu predĺžia trest, no vypálilo to dobre. V šálke pre mladého bolo naozaj desať stomiligramových diazepamov. Bachari o tejto praxi, samozrejme, vedeli, ale bravčového Jana ako svojho brigadiera bežne kryli, lebo udržiaval poriadok na cele za nich. A keďže sa nikdy nikto nestážoval, tak to neriešili. Kto by sa aj opovážil sťažovať! Kanibali vždy nováčika dobre pripravili. Vypreparovali ho strachom, že keď mukne, bude robiť rajóny kolenačky, záchody umývať vlastnou zubnou kefkou a keď to aj nahlási službe a preložia ho, ich kumpáni odvedľa ho zabijú. Nikdy sa nikto nestážoval, aj keď o tom všetci vedeli. Špagát pootvoril Pandorinu skrinku, a keďže bachari usúdili, že Jano si už dovoľuje priveľa – a v prípade, že by sa to prevalilo, by si to odskákali aj oni –, využili vhodnú príležitosť a strčili na schladenie do diery jeho.

Špagát skončil na oddiele 3 B. Na trojmiestnej izbe boli zatiaľ dvaja. On a opát Félix. Exkomunikovaný farár, bývalý opát kláštora na strednom Slovensku. Nič viac sa o ňom nevedelo.

V každom prípade to bola zmena k lepšiemu. Špagát by to vydržal aj na stosedmičke. Je automechanik a pankáč, žiadny intelektuál! S kanibalmi sa však nedalo rozprávať. Bola to podkasta. Primitívi. Zväčša cigáni, ale aj bieli. O čom sa budete baviť s niekým, kto nevie o ničom nič? Šport, hudba, záujmy, názor na niečo. Nič. Ukradnúť, zožrať, srať, trtkat či

odrbať boli mentálne vrcholy väčšiny v stosedmičke. Tu s opátom Félixom sa už napriek celému vesmíru, čo ich odlišoval, veľakrát dobre zasmiali. V lágri nikto nikomu úplne neveril. Nemalo to zmysel. Každý si uvedomoval, že zajtra ich môžu rozdeliť a už sa nikdy nevidia, ale v ich cele od dôvery nemali ďaleko. V podstate vytvorili tím. Opát Félix vedel kadečo vybaviť. U strážnikov aj väzňov mal rešpekt, Špagát, z ktorého zlosť sršala, mu zasa robil fyzickú ochranu. Funkčná jednotka na prežitie.

Ďalší deň došiel Špagátovi list. Po jeho dočítaní zosinavel a odvtedy nepovedal ani slovo. Ani ďalší deň, ani o dva týždne. Najprv ho všetci potichu obchádzali. Do lágru málokedy chodili dobré listy. Rozvody, exekúcie, trestné oznámenia alebo pokuty boli na dennom poriadku. Človek potreboval čas, aby to strávil. No dva týždne mlčania boli aj na pomery lágru veľa. Po ďalších raňajkách, ktorých sa Špagát ledva dotkol, k nemu pristúpil opát Félix a s vážnou tvárou mu povedal, že sa zaňho celý čas intenzívne modlí a dnes ráno mu prišlo úplne jasné, že sa mu má Špagát vyspovedať. Vyrozpávať sa mu určite pomôže.

Špagát namiesto zdrapnutia pod krk prikývol. Opát pri večernom hlásení a sčítaku požiadal službu o stretnutie s väzenským kaplánom a poprosil ho o poskytnutie spovednice vo väzenskej kaplnke. Špagát mu to zarazil, že do spovednice sa môže zavrieť sám. Na otvorený rozhovor v sakristii, teda prípravnej miestnosti pre kňaza vedľa kaplnky, však pristal. Ďalší deň ich tam v čase osobného voľna, hodinu pred večerou, na kaplánovu žiadosť bachari pustili.

„Pochválen buď, Ježiš Kristus,“ začal opát.

Špagát naňho pozrel, ako keď prirovnával láger k hotelovému rezortu.

Opát si povzdychol. „Teraz by ste mali oľutovať svoje hriechy, ale vidím, že oficiálne to nepôjde. Kedy ste boli na spovedi, sa radšej ani nepýtam.“

„Nikdy.“

„Všetci sme nedokonalé deti Božie. Sadnite si, Miro, a začnite.“

„Neviem, kde mám začať.“

„Od začiatku. Času máme dosť. Ja ešte sedem a vy šesť rokov.“

Špagátovi sa po dlhých týždňoch objavil na tvári úsmev.

NO PASARÁN!*

Prvé, čo si pamätal, bolo to, ako v štyroch rokoch zo dňa na deň prestal chodiť a lekári nevedeli na nič prísť. Po troch dňoch v nemocnici, keď už nevedel ani zodvihnúť hlavu, bezradný primár z neurológie zohnal z Prahy ešte neschválený americký liek. Rodičom oznámil, nech sa modlia. Buď to pomôže, alebo malý zomrie.

Matka, ktorá s ním bola v nemocnici, celú noc preplakala, nadržanom zaspala a keď sa ráno zobudila, zistila, že sa k nej malý Špagát v noci priplazil. Takmer zomrela od šťastia. Doteraz sa lekári nevedia zhodnúť, čo mu vlastne bolo. Najpravdepodobnejšie infekčný zápal miechového kmeňa.

Potom si pamätal Brežnevov pohreb, ktorý so záujmom pozerali učiteľky na čiernobielym televízore v materskej škole. A potom to, ako nestihol dobehnúť domov, a tak sa vyčúral do výklenku činžiaku na Rovniankovej. Mal päť rokov a zastihli ho tam dvaja starší chlapci. Vyfackali ho a pováľali v tých štankách. Keď to povedal doma, otec sa veľmi rozčúľil a... to bolo všetko, keďže sťažovať sa nebolo komu, lebo ich Špagát nepoznal. Ďalší rok, keď nastúpil do školy na Tupolevovu, ich zazrel. Boli z III. C. Oni ho zázrakom nezbadali. Trvalo dva týždne pozorovania, kým sa dostal do ich šatne a načúral tým smradom do tenisiek.

Ďalšia zásadná spomienka bola, ako ho otec išiel prihlásiť na modelárstvo do jedného z centier voľného času. Špagát cestou

* *No pasarán!* – (šp.) *Neprejdú!* Známy slogan, vyjadrujúci odhodlanie obrániť pozície proti nepriateľovi. V súčasnosti je vyjadrením odporu, používaným najmä medzi antifašistami, ľavicovými anarchistami a pankáčmi.

do modelárskej dielne zazrel v malej telocvični tréning zápasníckeho krúžku. Bolo mu jasné, že toto je to, čo chce. Toto je šport, ktorý mu pomôže rozbiť hubu všetkým bastardom, čo mu ublížia. Nie modelári!

Až do šiestej triedy robil rodičom radosť. Prospech mal priemerný, ale bol veľmi šikovný, zaniatený športovec, ktorému tréner vštepoval zásady fair-play a zdravého životného štýlu. Na fajčiarov a opilcov sa pozeral ako na chorých. Bol vychudnutý, ale vedel zmlátiť hocikoho. Doma sa množili medaily zo školských, mestských aj celoštátnych súťaží.

A potom to prišlo. Na oslave strýka Žigmunda, keď mal trinásť rokov. Bratranec Tóno mu v detskej izbe pustil kazetu. Špagáta to extra nezaujímal. Hudba bola na okraji jeho záujmov. Z reprákov sa rinul šum a gitary, ktoré zneli ako motorová píla. Snažil sa rozoznať, o čom melú. Tóno do toho začal divne skákať, rozhadzovať rukami a nohami a oznámil Špagátovi, že je to pogo. Takto sa tancuje na punk! Pogo sa Špagátovi naozaj páčilo a dovtedy vyhadzovali ruky a nohy okolo seba, kým nezhodili drahú lampu a Tóna jeho foter, pripitý slivovicou, nenakopal do riti. Špagát si z návštevy niesol požičanú kazetu. Poklad značky TDK, na ktorom bolo fixkou napísané Rebelie a Zóna A. V ten večer ju točil na kazetáku International až takmer do rána. Energická a priamočiara hudba spolu s tými textami boli super! Išiel spať ako zápasník a ráno vstal ako pankáč.

V priebehu roka sa vykašľal na zápasenie. Roláky, košele a menčestráky vymenil za potrhané úzke rifle, tričká, tielka s anarchistickými nápismi, kanady a vybíjané opasky. Zo starých kamarátov mu zostal len Tóno a na vysvedčení mal za neospravedlnené hodiny a drzosť trojku zo správania.

Rodičia, samozrejme, šaleli. S odstupom času sa im Špagát nečudoval. Bezproblémový synáčik sa im za pár mesiacov pred očami zmenil na vyvrheľa, ktorý sa v asociálnosti a sabotovaní systému vyžíval, hlásal ho a striekal sprejom na steny všade naokolo. Veľmi im odľahlo, keď dokončil základnú

školskú dochádzku a prijali ho na strednú školu za automechanika. Poznali synovu tvrdohlavosť, a tak sa ho ani nepokúšali umravniť trestami. Stále dúfali, že ten hrozný punk je len akýsi pubertálny záchvat, ktorý pominie a synáčik sa opäť vráti k športu a disciplíne. Špagátovi sa tak cez prázdniny naplno otvoril priestor na spoznávanie drzej subkultúry, ktorá si ho podmanila.

Medaily zo zápasenia putovali do špajze a ich miesto na stenách zaujali plagáty The Ramones a The Clash. Najväčšími pokladmi boli kazety a platne s punkovými albumami. Objednával si časopis A-kontra a český Samizdat. Na bicykli začal denne chodiť do garáží pod Prístavným mostom, kde skúšali undergroundové kapely. Ten priestor ho okamžite fascinoval. Tri rady garáží, v každej druhej hrala kapela. Asfalt na strechách, burina, posprejované steny, bordel, obhorené pneumatiky. Skúšali tam Dorian Gray, Žena z lesoparku, Iné Kafe a podobné poprockové skupiny, ale aj Testimony, Beton, Rozpor, Nihil Obstat, Ad Acta a kopec ďalších punkových, anarchopunkových, crustových, grindcorových a hardcorových kapiel. Bol pre nich zasran, ale nebránili mu pohybovať sa tam, a tak sa v každej voľnej chvíli presúval od garáže ku garáži. Postupne ho začali brať ako súčasť koloritu a posielali ho s igelitkami na bicykli po pivo a cigarety na neďalekú pumpu.

Úplne ho prijali až koncom augusta. Bol vtedy na skúške kapely Your Enemy, keď do garáže dobehol šprintom Žužo a zahlásil, že má za chrbtom tlupu náckov, ktorí ho naháňajú od zastávky autobusu číslo 30. Na ten sa na Mlynských nívách nalodila tlupa ožratých skinhedov, ktorí mali v krčme na poschodí stanice základňu. Proste smola. Keď ho, dredatého anarchistu, zbadali, vyleteli po ňom ako osy po kofole. Pecka boxerom mu natrhla ucho, ale ustál to na nohách. Keď autobus zastal, stihol vyskočiť a prášil sem. Mutanti išli po ňom ako našňupané kopovy.

„Koľko ich je?“

„Nestihol som ich počítať. Osem určite.“

Všetci zmeraveli. V skúšobni boli len traja a mladý Špagát. „Zdrháme!“

Vybehli z garáže a zamkli plechovú bránu. Neskoro. Spoza rohu vybiehajúci skinhedi ich videli a s výkrikmi „vyjebaní feťáci“ bežali s bejzbalovými pálkami a boxerami na nich. Všeci sa rozutekali. Špagát bol na bicykli najrýchlejší. Šliapal na pedále smerom k prístavu a podchvíľou sa letmo obzrel, aby skontroloval situáciu. Chalani sa podvedome rozdelili a utekali každý iným smerom. Fašisti sa za nimi rozdelili tiež. Za Špagátom zasvietilo ohnivočervené číro speváka Kika a za ním dve holé lebky. Vyzeralo to, že im ujde, ale keď sa Špagát obzrel o pár sekúnd, videl, ako leží na zemi a mutanti doňho kopú. Neváhal ani sekundu, otočil sa a upaľoval k nim.

Ako sústredene vyrábali z Kika beztvárú hmotu, ani si ho sopliaka nevšimli. Špagát zabrzdil pár metrov od nich. Chytil bicykel nad hlavu a z celej sily ho do nich šmaril. Jednému ozubený pedál roztrhol líce a druhý dostal rámom po väzoch. Kým sa stihli zorientovať, Špagát na nich vyšprintoval, uhol sa úderu pohotovejšieho, prešmykol sa mu popod bok a podťal mu kanadou nohy. Nácek padol na zem dole hubou ako vreca zemiakov. Špagátovi sa na prachu šmyklo a preletel cez žihľavu rastúcu v škáre medzi panelmi na betón. Predlaktie mu takmer rozmliaždil guľatý kameň veľkosti husieho vajca. Mal pocit, že si zlomil ruku. Nemal čas to skúmať. Stokilový skinhed sa naňho valil. Intuitívne prehmatol zdravou rukou, schytil kameň a spakruky mu ho šmaril do ksichtu. Výbušnosť a mrštnosť Špagátových svalov bola u zápasníkov legendárna. Skinhed padol ako zastrelený.

„Špagátik, toto ti v živote nezabudnem. Ty si aký šéf! A že zasran! Si už v maternici cvičil krav magu, žerieš urán, či aký đas?“ obdivoval ho zadychčaný Kiko, zatiaľ čo kopal prvého mutantu, kde len trafil.

O jeho dvojitom knokaute na ďalší deň vedela celá undergroundová scéna a Špagát sa stal aj napriek veku uznávaným čávom. Ten istý deň sa stal primárnym terčom skinhedských

tlúp z celého mesta! Po jeho krku pásol predovšetkým Golem, šéf bastardov z Ružinova, ktorý po zásahu kameňom strávil na traumatológii s puknutou lebkou a opuchom mozgu dva mesiace. Hon na Špagáta trval desaťročie, až kým sa neoženil.

*

Do sakristie vstúpil strážnik. „Pre dnešok končíme, vážení!
O chvíľu je večera.“

ZA GÁTROM

O pát so Špagátom sa vrátili práve včas. Na oddiel priniesli mukli z kuchyne varnicu s riedkym gulášom so zemiakmi a s kúskami bravčového. Všetkým chutilo, len dvaja Čečenci z tristodvojky vyhlásili, že to jesť nebudú. Sú moslimovia a podľa väzenského poriadku majú právo na jedlo bez bravčového, keď im ho viera zakazuje. Nikto tomu nevenoval pozornosť. Tešili sa na ich porcie. Po večeri prišiel deväťák a nasledoval rutinný sčítak väzňov. Čečenci zopakovali svoju požiadavku a pritvrdili, že to už bolo viackrát a na protest začínajú s okamžitou platnosťou hladovku. Dôstojník sa smial, že nech sa preberú, čo sú toto za móresy a či chcú zápis do karty. Čečenci mu však ukázali väzenský poriadok. Bolo to tam. Bachari zneisteli, nevedeli, čo majú robiť a obrátili sa na vedúceho zmeny na poschodí. Ten prácne našiel postup vo väzenskom zákone.

Keďže Čečenci na hladovke nástojili, nezostávalo nič iné, len plniť literu zákona. Službukonajúci tak musel stiahnuť z domu väzenského lekára a predviesť k nemu hladovkárov, aby vyšetril ich aktuálny zdravotný stav. K tomu musel o celej mimoriadnej udalosti napísať podrobnú správu, ráno ju odovzdať nadriadenému, ktorý ju zase posunul veliteľovi celej väznice a ten ďalej na generálne riaditeľstvo. Kvantum nadpráce pre výstrelky nejakých čečenských kreténov.

Viac ako bachari, doktor a veliteľ boli našťvaní väzni, lebo sa vždy uplatňoval systém kolektívnej viny a bolo ľahké skomplikovať život celému oddielu alebo aj celej väznici. Fungovalo to ako výborná prevencia. Stačilo zakázať televízor na deň-dva a „výtržník“ si od spoluväzňov koledoval o poriadnu nakladačku.

Aj napriek tejto reálnej hrozbe Čečenci na hladovke trvali, aj keď si nikto nikdy predtým nespomínal, že by niekedy mali s bravčovým problémom.

Samozrejme im to našťvaní bachari hneď nechali vyžrať. Celému oddeleniu povyhádzovali skrinky a zatrhlhi správy. Čečenci Josup a Samir cítili nevraživosť ostatných a ani sa od seba nepohli. Strážili si chrbát. Boli to tvrdí bastardi a nikto na nich otvorene nezaútočil.

Po večierke prebehol ešte jeden sčítak a cely sa uzavreli. Špagát sa umýval v malom umývadle, opät si ako každý večer potichu mrmlal ruženec. Bežne sa počas tejto meditatívnej modlitby odpútal od denných starostí. Popri v duchu memorovanom Otčenáši mu neovládateľne odbiehala myseľ k nedokončenému rozhovoru so Špagátom. Je veľmi hrubý, neogabaný, ale nie je to zlý chlapec. Nie je typický kriminálnik, recidivista, ako boli takmer všetci okolo. Aj informácie o punkovej komunite boli zaujímavé. Vôbec nič o nich nevedel. Neustále ho fascinovalo, aké rôznorodé príbehy sa dejú. Ani jeden nie je rovnaký. Bol zvedavý, aká kľukatá cesta dovedla Špagáta z garáží až do basy. Kde sa začala? Určite mu to dopovie, keď už raz pristal na rozhovor. Mrzelo ho, že si o ňom Špagát myslí, že je zaspätý katolícky farár, žijúci v bludoch, ak nie rovno pedofil, ako započul párkrát za svojím chrbtom. Pritom toho zrejme prežil viac ako oni všetci. Napadlo mu, že by bolo zaujímavé nájsť bod, kde sa jeho osobná cesta zvrátila, kde sa potkol, čo pokazil, kde sa začala tá nenápadná premena, ktorá ho nakoniec dovedla za mreže. Bolo toho tak veľa. A tak dávno. Najlepšie bude hľadať od začiatku. Zamyslel sa.

LUX MUNDI*

Narodil sa vo Viedni. Jeho matka Katarína, vyštudovaná lingvistka, nasledovala svoju kamarátku zo školy a ušla v roku 1968 zo socialistického Československa cez Južosláviu do Rakúska. Vďaka jazykovým znalostiam to mala v tábore v Traiskirchene počas azylového procesu ľahšie. Po pár týždňoch už oficiálne tlmočila ostatným žiadateľom o azyl a po pol roku jej ho udelili. Dostala jednorazový príspevok, aby si našla bývanie a začala si hľadať prácu. Chcela pracovať v administratíve, ale to nebolo ani vtedy jednoduché. Rakúšania na lepších pozíciách medzi sebou neradi púšťali cudzincov. Príspevok sa rýchlo míňal, a tak musela zobrať hocičo. Vozila sa po Viedni metrom, električkami a pýtala sa po obchodoch, reštauráciách a baroch, na ktorých viseli oznamy, že hľadajú zamestnancov. Bola pekná, po nemecky vedela, o pár dní mala prvé ponuky. Vybrala si prácu čašníčky vo vieche Pod lipou, patriacej rodine Grasserovcov vo viedenskom Grinzingu. Šesť dní v týždni, od desiatej do polnoci, lietala v tradičnom ľudovom kroji dirndli, roznášala litre vína, obložené chleby, husacinu, lokše, štrúdlu, pomáhala v kuchyni a po záverečnej upratovala viechu. Myslela si, že umrie od únavy, keď si však prerátala prepitné, zažala zuby. Po dvoch mesiacoch si ako-tak zvykla a začala si užívať. Po socialistickej šedi tu bolo všetko farebné a voňavé, obchody prepchaté. Kunčafti jej lichotili, mali ju radi a našla si aj dve poľské kamarátky. Radostný horúčkovitý mestský život však

* *Lux Mundi* – (lat.) *Svetlo sveta. Prenesene Kristus. Nový zákon Ján 8, 12. Kristus povedal „Ego sum lux mundi,“ čiže „Ja som svetlo sveta.“*

trval len pár mesiacov, kým nestretla svoju životnú smolu. Franza Metelku. Mladého bonvivána, syna rodiny vlastniacej najväčší bitúnok a sieť mäsiarstiev vo Viedni. Franz bol bohém, ktorého poznalo celé mesto. Už predpoludním sedel u Hawelku, obedoval v hoteli Sacher a podvečer sa aj s kumpánmi zvykli odviezť taxíkmi do Grinzingu, kde vymetali viechy, až kým nepopadali pod stôl, alebo ich nevyhodili. V osudnú sobotu sa dovalili k nim. Katarína niesla tácku s kríglami nad hlavou, keď jej vošiel do cesty. Pozeral sa priamo na ňu. Bol to pekný chlap, lichotilo jej to, usmiala sa. Vykročil jej oproti a zrazu, využíjúc, že má obe ruky plné, ju zospodu chytil za plné prsia ešte viac zvýraznené vyšnurovaným dirndlom a hrubo ich poťažkal. Oceňujúco pokýval hlavou. Katarína zvrieskla, zhodila tácku s pivami na stôl a vylepila mu facku. Viechou sa ozval piskot a rehot. Nepáčilo sa mu to. Čo si to nejaká ruská rajda dovoľuje, takto ho zosmiešniť pred kamarátmi? Očervenel, schmatol Katarínu obidvomi rukami zvrchu za dekolt a celou silou šklbol. Rozdrapil jej živôtik až po pás. Katarína v sukni, s nahými plecami, bielymi prsami a bokmi zmrzla v šoku ako stĺp. Tvár jej od hanby zrumenela. Chcela umrieť, prepadnúť sa pod zem. Po nekonečných sekundách trvajúcich veky, ju prepadla zlosť a začala mu po slovensky nadávať do chrapúnov, vajčákov a násilníckych imbecilných kokotov, na čo sa on nechápavo zaškeril. Nerozumel. Ani nevedela ako, no jednou rukou si zakryla prsia a druhou si vyzula lodičku. Následne ho začala opätkom mlátiť po hlave. Za pár sekúnd bol zaliaty krvou. Vtedy zasiahla stará Grasserka, odtlačila ju do skladu a rázne vykázala celú partiu z podniku. Katarína sa bála, že ju prepustí, ale táto, inak protivná a lakomá stará rašpľa, prišla za ňou a matersky ju chlácholila, že to bol obyčajný chuj! Schweine! Wichse! Arschloch! Zavolala jej taxík a dala jej ďalší deň voľno, aj keď pôvodne mala pracovať.

V utorok popoludní zastavil pred podnikom tmavý mercedes a šofér doniesol Kataríne obrovskú kyticu ruží a obálku. Už párkrát jej štamgasti a rôzni ctitelia poslali kvety. Tešilo ju to, aj